

Teresa Brzeska-Smerkowa

"Krytyka i recepcja literatury dla dzieci i młodzieży" : Olsztyn, 4-6 X 1990

Biuletyn Polonistyczny 34/3-4 (122-123), 236-239

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na sesji ogłoszono 10 referatów: "Księża wileńscy na Warmii i Mazurach po roku 1945" (ks. S. K o z a k i e w i c z); "Materiały o repatriantach z Wilna i Wileńszczyzny na łamach »Słowa na Warmii i Mazurach«" (A. S t a n i s z e w s k i); "Lekarze wileńscy na Warmii i Mazurach po roku 1945" (A. S k r o b a c k i); "Nauczyciele z Wileńszczyzny na Warmii i Mazurach po roku 1945" (T. F i l i p k o w s k i); "Stanisław Bielikowicz-Wincuk i jego gawędy wileńskie" (M. J a c k i e w i c z); "Obraz Wileńszczyzny, Mazur i Warmii w twórczości Eugeniusza Paukazy, Aleksandra Rymkiewicza, Jana Huszczy" (B. T a r n o w s k a); "Muzycy wileńscy na Warmii i Mazurach po roku 1945" (K. S z a t r a w s k i); "Rola Wilnian w życiu śpiewaczym Olsztyna po roku 1945" (M. A n k u d o w i c z); "Motywy wileńskie w twórczości Maryny Okęckiej-Bromkowej" (B. W y e o c k a).

Krzysztof Szatrawski

"KRYTYKA I RECEPCJA LITERATURY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY"

Olsztyn, 4-6 X 1990

Międzynarodowa sesja naukowa nt. "Krytyka i recepcja literatury dla dzieci i młodzieży", została zorganizowana przez Pracownię Literatury dla Dzieci i Młodzieży Instytutu Filologii Polskiej WSP w Olsztynie przy współpracy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Tadeusza Kotarbińskiego i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny. Udział w niej wzięli przedstawiciele wielu krajowych ośrodków naukowych (uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych) oraz pisarze, bibliotekarze,

nauczyciele i studenci. Gościem honorowym był prof. Klaus Doderer z Uniwersytetu J.W. Goethego we Frankfurcie nad Menem.

Celem sesji było przedstawienie sytuacji krytyki literackiej zajmującej się twórczością dla młodych odbiorców i omówienie recepcji tej literatury, przy czym krytyka była traktowana jako świadectwo recepcji, a zarazem czynnik ją warunkujący. Ponieważ krytyka literatury dla dzieci i młodzieży nie jest dotąd w Polsce w pełni zbadana i udokumentowana, chodziło zatem o pierwszą próbę zestawienia i prezentacji nawet częściowych badań nad problemem.

W programie sesji przewidziano 20 wystąpień (dwa się nie odbyły) poświęconych różnym aspektom problemu.

Referaty podejmujące zagadnienia teoretyczne i metodologiczne, egzemplifikowane historycznym i współczesnym materiałem krytycznoliterackim wygłosili: T. B r z e s k a - S m e r k o w a (WSP Olsztyn): "Modele krytyki, modele recepcji" i G. L e s z c z y ń s k i (UW): "Metodologia działań krytycznoliterackich".

Następna grupa wystąpień dotyczyła współczesności. Wypowiedź E. N o w a c k i e j (Warszawa) pt. "Sytuacja pisarza i krytyka literatury dla dzieci i młodzieży (w ostatnich dwóch latach)" odwoływała się do własnych doświadczeń pisarskich i krytycznych referentki. Spuściznę krytycznoliteracką niedawno zmarłych autorek omówili: J. P a p u z i ń s k a (UW): "Inedita Haliny Skrobiszewskiej" i Z. C h o j n o w s k i (WSP Olsztyn): "Anna Kamińska, jako krytyk literatury dla dzieci i młodzieży". I. B o l e k (Warszawa) wygłosiła komunikat nt. "Miejsca krytyki literatury dla dzieci i młodzieży na łamach »Nowych Książek« (1949-1990)", które jako jedyne pismo w ostatnim 40-leciu systematycznie oceniało utwory dla młodych odbiorców.

Historii krytyki literatury dla dzieci i młodzieży w Polsce

poświęcone były referaty: R. W a k s m u n d a (UWr.): "Krytyka literatury dla dzieci i młodzieży na łamach »Biblioteki Warszawskiej« w latach 1841-1864" i J. K a c z y Ń s k i e g o (WSP Olsztyn): "Krytyka literatury dla dzieci i młodzieży okresu Młodej Polski wobec modernistycznych systemów wartości".

Z planowanych trzech referatów o sytuacji krytyki literatury dla dzieci i młodzieży w krajach ościennych wygłoszony został tylko jeden H. W i a t r o w e j (UAM): "Radziecka krytyka literatury dla dzieci i młodzieży". Odrębny charakter miał niezwykle ciekawy referat K. D o d e r e r a (Frankfurt n/Menem): "O aktualności tzw. klasycznych ksiązek dla dzieci", w którym badacz niemiecki przedstawił swoje rozumienie terminu "klasyczności" w odniesieniu do ksiązek dla młodych czytelników oraz zajął się specyficznymi przykładami ich recepcji (adaptacje i przeróbki).

Krytycznym świadectwem recepcji poszczególnych gatunków twórczości i niektórych pisarzy poświęcone były referaty: G. S k o t n i c k i e j (UG): "Krytyka współczesnej powieści historycznej", Z. B r z u c h o w s k i e j (WSP Rzeszów): "Z okolic romansu. Wokół krytycznej recepcji powieści dla dziewcząt", I. B o r e c k i e j (WSP Olsztyn): "Krytyka i recepcja literatury popularnonaukowej", J. R ũ s z a ł y (WSP Słupsk): "Z dziejów recepcji »W pustyni i w puszczy«, czyli, czy potrzebna jest Sienkiewiczowi obrona?" i J. K o w a l c z y k ó w n y (CDN Łódź): "Słów kilkoro o krytyce wokół Kornela Makuszyńskiego".

Nie zabrakło też w obradach akcentów lokalnych. A. S t a n i s z e w s k i (WSP Olsztyn) wygłosił referat: "Literatura dla dzieci i młodzieży na Warmii i Mazurach w świetle krytyki literackiej (1970-1990)", a B. W a s i l e w s k a (WSP Olsztyn) przygotowała specjalnie na sesję zestawienie bibliograficzne "Twórczość

dla dzieci i młodzieży olsztyńskiego środowiska literackiego", uwzględniające wszystkie wydania i pełną bibliografię krytyczną.

Szczególnym aspektem recepcji poświęcone były dwa ostatnie referaty: B. B i a ł k o w s k i e j (BN): "Między dzieckiem a książką. Kilka uwag o dostępności książek dla dzieci w bibliotekach publicznych" i T. Z i e n i e w i c z a (WSP Olsztyn): "Z problemów recepcji literatury dla dzieci i młodzieży na kresach dalszych w XIX i początku XX wieku". Referent przedstawił nieznaną bądź zapomniane fakty z dziejów recepcji polskiej książki dziecięcej, głównie w Kijowie w czasach przedrewolucyjnych.

Rozrzut tematyczny był więc duży, co wskazuje na potrzebę podjęcia systematycznych badań, które wzbogaciłyby wiedzę o społecznym funkcjonowaniu twórczości dla młodych odbiorców, będącej przecież integralną częścią literatury.

Część referatów będzie drukowana w "Studiach o Sztuce dla Dzieci", a całość materiałów z sesji opublikuje Wydawnictwo Uczelniane WSP w Olsztynie.

Teresa Brzeska-Smerkowa

"OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA SIENKIEWICZOWSKIE"

Lublin, 16-17 X 1990

16-17 października 1990 r. Towarzystwo im. Henryka Sienkiewicza przy współudziale Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lublinie było organizatorem IV Ogólnopolskich Spotkań Sienkiewiczowskich.

Przedmiotem dziesięciu zaprezentowanych analiz stały się wy-